

Série sólových výstav nazvaná KP Invites se zaměřuje na vycházející talenty s již rozvinutou uměleckou tvorbou. Ve většině případů jde o jejich první institucionální výstavu. KP Invites podporuje rozvoj inovativních výzkumných projektů a tvorbu nových děl – nezávazně na médiu – zaměřených na současné společenské otázky. Každou výstavu doprovází tištěná publikace a speciální programy pro veřejnost.

Christelle Havranek,
hlavní kurátorka Kunsthalle Praha

MARKÉTA MAGIDOVÁ
Moje sladká nejedlá planeta
09 02 2023–01 05 2023

KURÁTORKA Andra Silapětere
VÝSTAVNÍ TEXTY Christelle Havranek, Markéta Magidová, Andra Silapětere
VÝSTAVNÍ PRODUKCE Nikola Schnitzerová, Eliška Žáková
TECHNICKÁ PRODUKCE MATEJ AI-ALI, LEOŠ DRÁBEK
ARCHITEKTONICKÉ ŘEŠENÍ Daniela Baráčeková, Jakub Filip Novák, Kristýna Plischková (NO Architects)
GRAFICKÉ ŘEŠENÍ Lucie Zelmanová
VZDĚLÁVACÍ A DOPROVODNÉ PROGRAMY Martina Freitagová,
Aneta Kučeříková, Barbora Škaloudová
PR A MARKETING Ondřej Čížek, Zuzana Dusilová
PŘEKLADY DO ANGLIČTINY Brian D. Vondrak
PŘEKLADY DO ČEŠTINY David Koranda
REDAKCE A KOREKTURY Theo Carnegie-Tan (EN), Jana Jebavá, Eliška Žáková (CZ)
REALIZACE VÝSTAVNÍ ARCHITEKTURY Vetamber
INSTALACE Patrik Adamec, Leoš Drábek, Augustin Soukup, Jakub Šimek
AV INSTALACE A PODPORA Lunchmeat Studio
VR Adam Fišer, Mikoláš Fišer (veryrare.software)

Výstavu připravila Kunsthalle Praha.

Kunsthalle Praha děkuje všem interním i externím spolupracovníkům,
bez jejichž pomoci, rad a podpory by tato výstava nikdy nevznikla.

Tato výstava vznikla za podpory členek a členů Kunsthalle Praha.

MARKÉTA MAGIDOVÁ

MOJĚ SLADKÁ NEJEDLÁ
PLANĚTA

9/2 2023–1/5 2023

MOJE SLADKÁ NEJEDLÁ PLANETA ANEB JAK SDÍLET SPOLEČNOU VIZI

Kolik „planet“ existuje v naší extragalaktické mlhovině (čtete: společnosti)? A kam v ní zapadáte vy, návštěvníci: která z těch planet je vaše, a je vůbec jedlá?

Na výstavě Markéty Magidové se setkáte s nepozemskými stvořeními. Zatančí vám a zazpívají ve videu *Kouzlo uvolnění*, ve kterém umělkyně zprostředkovává vizi možné budoucnosti: poté, co skupina mimozemšťanů přistane na Zemi, objeví torza monumentů reprezentujících nukleární rodinu. Video se pohybuje na hraně mezi dystopií a utopií. Z daleké budoucnosti se dívá na různé tváře minulosti lidské civilizace, která dávno padla, a mimozemšťané ve svém rituálu oslavují nový typ soužití, oprostěný od zkosnatělých společenských hierarchií.

Při pohledu na pustou krajinu ve filmu mě napadá otázka: „Je opravdu možné, aby celá planeta se všemi živými organismy jednou přestala existovat?“ Chladný pocit zkázy se nejvíce tak nerealisticky, pokud člověk přihlédne k uprchlické krizi, době (po?)covidové, ořesné válce na Ukrajině a k dlouhotrvajícím klimatickým hrozbám, jakými jsou například záplavy a extrémní vlny veder. Problémy se kupí, a jak ironicky poznamenává Elvia Wilk: „Každý si dnes může vybrat z plejády populárních dystopií tu, která ho znervózňuje nejvíce. Záplavy? Klesající porodnost? Uprchlícká krize?“¹ Všechny tyto problémy eskalovaly natolik, že se dnes ve spojení s nimi běžně setkáváme s radikálními, polarizovanými názory, které nutí globální společnost k hledání způsobů, jak se domluvit a tyto pohromy překonat. Významné přitom je, že se lidé po celém světě nedokáží dohodnout ani na tom, co pro ně znamená žít spolu na jedné planetě. Jako bychom nedokázali tolerovat různorodost v rámci jednoho prostředí, místo toho si vytváříme vlastní „sociální galaxie“ a objevujeme osobní „planety“, se kterými bychom mohli vstupovat do konfliktu. Komentuje to i citát z filmu Mayi Borg *Future My Love*: „Civilizace skončí, lidé se přesunou dál.“

Je možné tento scénář změnit? Jak docílit společné vize budoucnosti a koexistence, která by byla přijatelná pro všechny, nejen pro některé, a která by pomohla překonat celosvětové nejistoty? Drazí návštěvníci, nemějte strach. Tato výstava není o konci světa. Jejím účelem je naopak ukázat jiný pohled na to, jak bychom spolu mohli žít coby jedinci, domácnosti, různé komunity i jako obyvatelé stejné planety.

Pro práce Magidové, a stejně tak i pro tuto výstavu, je příznačná hravost, humor a snová estetika, s jejíž pomocí rozkládá společenské hierarchie a nabízí nové pohledy na struktury, jakými jsou například společenské třídy, status, gender a rodina. Za jádro její umělecké tvorby můžeme považovat pohyblivé obrazy a video, své hledání nové vizuality však umělkyně rozšiřuje o digitální malby a objekty. Ve všech těchto médiích se zaměřuje na dětskou estetiku, kterou využívá k rozšíření našeho chápání jinakosti, představivosti a kreativity. Magidová vybízí k tomu, abychom docenili mnohost našich různorodostí a vnímali ji jako společnou sílu.

Název výstavy pochází z rozhovoru Magidové s jejími dcerami – dvojčaty Zoe a Ester. Loni v létě na venkově si cestou autem povídaly a při pohledu na ubíhající krajinu z jejich hovoru vyplynulo, že je možné vnímat „náš“ svět různými způsoby. Magidová se dcerami nechala inspirovat a nyní nás bere na poetickou vyjížďku s těmi, jež si často odmítáme vyslechnout. Zve nás na výlet do daleké minulosti, kde nám převypráví příběh pompejské sexuální pracovnice. Idiosynkratickou interpretací příběhů Malé mořské víly nebo mytologických stvoření jako víly Vltavy a Fauna Magidová přehodnocuje vnímání genderových stereotypů. Oživuje dětské čmáranice a ustavuje je ve skutečném prostoru a čase, nejen zde v pražské Kunsthalle, ale i ve fiktivním muzeu kdesi v jiné realitě.

STRACH Z JINAKOSTI

Kolik svobody jsme připraveni udělit našim milovaným, abychom přetvořili a obnovili sociální struktury?

Strach z jinakosti a odlišnosti se v naší společnosti kultivuje již od dětství. Pro fungování společnosti je důležitá definice identity a sounáležitosti jakožto souboru podobností, na nichž si zakládáme „my“, a rozdílů, z nichž sestávají všichni „ostatní“. Z historického hlediska však tato definice stála i u zrodu systematické hierarchizace a útlu menšin, ať již společenských, náboženských, rasových nebo sexuálních. Loni na jaře jsem se v Rize zúčastnila diskuze o právech trans lidí, z níž jsem si odnesla poznatek, že si lidé často pletou normálnost se štěstím a tento svůj dojem pak nutí sami sobě, svým dětem i druhým. Toužím být „normální“ a začlenit se do existujících kategorií. Bojíme se špatné odezvy a do určité míry proto nejen potlačujeme vlastní potřeby a přání, ale také znehodnocujeme osobní svobodu a bezpečí. Ignorovat ten pronikavý a kontrolující vnitřní hlas uvnitř naší mysli, odkojené společenskými normami, vyžaduje odvalu. Jak bychom tedy mohli svým bližním i sobě samým dopřát svobodu a nechat ostatní, ať si jsou, kým chtějí být?

Americká spisovatelka Melissa Febos si ve své knize *Girlhood*² pohrává s možností volby hrát jinou „hru“ než tu, kterou nám předepisuje osobní a kolektivní povědomí. Na základě zkušeností z puberty, kdy se cítila nepříjemně ve vlastním těle, a ze života dominy a drogově závislé Febos rozkládá struktury naší společnosti a zjišťuje, jak hluboko je v našem chování zakořeněný patriarchát a strach z nenormálnosti. Obojí nás podle Febos vytrébovalo k tomu, že dbáme pravidel určených těmi mocnějšími, a jejich pravidla si navíc pleteme s pravidly vlastními. „Otesáváte sami sebe,“ píše Febos a plná odporu k restriktivním pohledům okolí nachází možnost vést život dle vlastních intencí. Stačí to ale? Neměli bychom směřovat k hlubším změnám a nepodléhat institucím, které hlídají hranice toho, co považujeme za normální? Jak jen takových změn docílit?

PŘEDSTAVIVOST COBY TRANZITIVNÍ AKT

Je efektivnější zreformovat stávající systém, nebo si představit a následně vybudovat nějaký alternativní?

Tvorbu Magidové pohánějí feministické utopie, které dokáží diváka vtáhnout a ukázat mu, proč by v dnešní době neměl zanevřít na fikci. V jejím díle se okolní svět stává novým a neznámým a umožňuje nám tak lépe vidět, jak jsme dopadli. Připojila jsem se k autorce v této cestě za vizí lepší společnosti a na mysli mi vyvstala zásadní otázka, a to souvislost se vzdělávacím systémem. Vzdělávání a školské reformy již dlouho představují způsob, jak nastolit nový společenský řád, ale škola coby instituce také charakterizuje systematické uspořádání světa – direktivní hierarchii s centralizovanou mocí.

Zkušenosti dětí Markéty Magidové a vývoj edukačního programu *Chybné E* pro tuto výstavu ukazují, jak současný vzdělávací systém naší severní polokoule se všemi svými společenskými strukturami vymazává jinakost a tím pádem i vše, co neodpovídá normě. Zaměřuje se především na výkon a jen zřídka dává prostor představivosti a kreativě. To se pak projevuje formou sociálních nerovností a reprodukce genderových, sexuálních, rasových a třídních stereotypů. Magidová se mi při jednom videohovoru s ironickým úsměvem svěřila, jak jí dcera vítězoslavně řekla: „Mami, dnes jsem ve školce vůbec nezlobila.“ Mrzelo ji, že si vzdělávací instituce stanovují za svůj primární cíl poslušnost namísto nabývání nových vědomostí a zkušeností. Pokud tedy chceme docílit jiné a lepší budoucnosti, musíme do vzdělávacího systému zavést utopické myšlení a představivost, a tím rozvíjet nové vize a způsoby existence. Cituji Jennifer Wagner-Lawlor: „Budoucnost je čin; vždy jde o proces tvorby pomocí představivosti.“³

Drazí návštěvníci, nesmíme zanevřít na představivosti. Doufám, že vám vaše planeta umožní cestovat do velkých dálek!

Andra Silapētere, kurátorka

1 Elvia Wilk, *Death by Landscape*, New York: Soft Skull Landscape, 2022, s. 106.

2 Melissa Febos, *Girlhood*, New York: Bloomsbury Publishing, 2021, s. 320.

3 Jennifer Wagner-Lawlor, *A Contradiction in Terms: Defining Imagination*, dostupné z: <https://imaginezine.com/jennifer-wagner-lawlor/> (cit. 23. 10. 2022).